ilarinar negedegtiin

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Buriaad-Mongoliin YNEN

iniin B-M. mozkom ba B-M. resp. TK bolon yiledb. eble-
iliin emenees eder byri niitelegdene. Ƶ zilde garça baina.

1933 onii
ijyyni 21 nii eder

№ 141 (998)

Zakika yne

Sara byriin 2 tek. 50 menge
3 sariin 7 tek. 50 m. 6 sariin
15 tek. 12 sariin 30 tek dugaar
nezeediin yne 10 menge

„YNENII" KOROONII AADRIS:

Центросоюзная № 19
№№ телефонов: редактора—344, секре
тар—323

Tarilgiin froontoos sanalaa suladkagçadtai eris temeceke

Buriaad Mongol respyyblik 10 ziliin oido 65 traagtar abana

Main 15-nii eder, SSSR-iin gazar - tariaalangiin arkomaaddiin koleege deere BM respyyblikiin teb gyicedkeke komiteediin tyryylegçe nek. Dabaagiin, Buriaadiin kedee azaliin baidal ba respyyblikiin 10 ziliin oi daşaramduulan jamar kemzee abka tukai iledkel sonosood togtoosoni bol:

Bu.respyyblikiin MTS ba MSS-uudta darui cagaa 65-traagtar eke. Ene togtool ene ederees gyicedkegdeze baina. Main 25-nii eder ebese - traagtariin teb bol Kaarikoviin zavoodto, Buriaadiin ebesenii tebiin aadrisaar „Internacionaal" geze 35-traagtariigi açan jabuulka geze daabari egesen baina.

Tariaanii taraagtariin teb bol, main 26 nii eder Kaarikoviin traagtariin zavoodto, Buriaadiin traagtariin tebiin aadrisaar „Internacionaal" geze 30 traagtariigi açan jabuulka geze daabari egesen.

SSSR-iin gazar tariaalangiin arkomaadiin togtool bolbol tuiliin jike ulas teriin çanartai baina şuu. Enyyntei kamta Buriaadiin byke MTS ba MSS-uudiin urida baigaa zorilgo bol, odoo engergegdeke kuriaalgiin kampaani: ebese kuriaalga, tariaa kuriaalgiin tesebiigi cag bolzoroos uridçalan gyicedkeke josotoi.

P.

... ulas teriin keltesiin, kolkooziin dergedeki yyriin ...i ba rajoonii komiteediin ulas teriin keltesiin koorondoki baricaanii tukai

BK(b) namiin TK-iin togtool

...deglekeni, MTS-iin ...diin ulas teriin kel- ...ulka emkidkeliin ...cagta jerenk i dee- ...esen deere tooloko. ... TK ba TKK-iin ... togtooliin yndeseer ...eltnsyydte kedelme- ... tuskai şalgagdan ab- ...namiin kedelmeriçen ... 2776 ulas teriin ...aiguulagdaba, enyyn ... ulas teriin kelte- ... MTS -nuudiin der- ...egdebe. Tiigebeç, sov- ... ulas teriin keltes- ...aka kedelmeriçediin ...ol dyyrgegdee edii. ...yicedkeke kereg bol ...tybegtei kereg bişe

...diin ulas teriin keltes- ...delmeriiin ekin byrid- ...riin tarilgiin beledke- ...oto deereni bejelyyl- ...kedelmerieos ilerkeni ... keltesnyyd bol yne- ...miin kolkoozuud ba ...gi aza akuin talaar ... bekizyylke jabadalda ...atai tylkiyyr bolsoni ...enii angiiin daisanuu- ...erleze, kolkoozuudiin ...laza baisan komuniis ...ooliin emkidkeliin ça- ...deeşe ergeze çangadka ...nii namiin emkiiin al- ...za çadasaniigi ilerkeil- ...nii kolkoozçonii idebki- ...ulan negen tebiin oron ...na.

... butarkai zizeken aza- ...oziin baiguulaltaar toi- ...aisan şine baidal, an- ...adiin kyçiigi butargan ...igaa cag bol kedee ...as teriin keltesnyydiin ...terelgiin, ulas teriin ...eliin kedelmeriiigi erki ...giigi ulam debzyylke ...na. Ulas teriin keltes- ...eesediin kedelmeriiigi ...erkileke jabadalda gol ... bolko, kolkoozuudiin ... ba eder cag byri kol- ...idal deere azallaza bai- ...n yyryyd bolko joso- ...nii urida baigaa, nuta- ...i karaza emkilegdesen ...yryyd bol, kolkooziin ...eriiin gazaraa kangal- ...alamza egeze çadana ...tedenii jikenkini imagta ...diin dergede namiin ...irozo kolkooziin pooli ...brigaadiin dunda emkid- ...en şadana ygei. Nuta- ...lalaas yndeseleze bai- ...san yyriin ba tyyni ge- ... imagta kolkoozuudiin ... jikenkini toskonii em- ...kopiraaciin. zebleliin şuu- ...oon, miliiciin, surguu- ...diin g. m.) emkinyydte ...kolkooziin azaltai baga ... tula kolkoozuudiin azal ...in gazaraa baricaa baga- ... Iimees rajoonii namiin ...uud bolbol imag- ...ozuudiin dergede togtoog- ...miin yyryyd ygei dee- ...esediin zygees udaridal- ...ariigi ekedee eneekile ... baidalaas yndeseleze ...oson yyryydeer damzuu- ...e jikenkidee kolkoozuu- ...odon tasaradag ba niite ... komuniistanar kolkoozçon ... tasaradag baina. Enyy- ... yndeseleze MTS ba sov- ...iin saizaran zasaraka ja- ...saad uçaradag baina.

... gazaraa kedelmeriigi ...oor tabika kolkoozuudiin ...guulaltada cekeer ba bo- ...kandaza oroldoko jabadal- ...glegdekeni kolkoozuudiin ... yiledberiiin beki namiin ...toogdozo tedenii geşyyd ...çon aradta kelkieetei kol- ... azalda bodoto bejeeree ... baigçad ba kolkoozuudiin ...eder byri ketelberi zaaba- ...e çadamaar baika josotoi ... gazaraa kedelmeriigee ... zokioon tabika tukaida ... tusatai bolko gurim bol, ... komiteediin ba ulas teriin ...nyydiin koorondokiin bari- ...elkiee sainaar tabigdasan ...eb zyiliin buliaaldarganuud ...isadkagdasan baika josotoi. ...(b) Namiin TK-iin togtoo-

...agiin yyryyd ba kedeegiin ...gazariin dergede kolkeoziin yiledberiiin tuskai yyryyd baiguulagdakaar men nutagiin ba kedeegiin namiin emkinyydiin kedelmeriigi şinedken zasaka keregtei. Ene zorilgoor kolkooz bykende tende kedelmerilze baisan komuniistanariin dundaas çukala kergelegdeke tooto namiin geşyyd ba kandidaadtaigaar bejee daasan kolkooziin yiledberiiin tuskai yyryydiigi baiguulka, geke zuura tus kolkooz dotoroo çukala kergelegdeze baigaa komuniistanar ygei dutamag baibal tus kolkooziin geşyyd bolko komuniistanar bol eesediigee toiruulan saişaagçad komsomoolnuud ba ene kolkooziin geşyydiigi emkidkeze, kolkooziin nam komsomooliin jadroo bolkiin tula kedeegiin nutagiin namiiin yyrees emkidkeliin, udkataigaar tasalagdaka bolno. Komuniista ygei baisan kolkoozuud dotoroo tyynde tuskaigaar bekizyylegdesen namiin emkidkegçe tyryyteigeer namiin jabuulgiigi mederen saişaagçadiin gryype emkidkegdene.

2. Tus somon dotoroo kedelmerilze baisan begeed, kolkooz dotoroo azal kiideg ygei komuniistanar bol (somsoveediin, kopiratiiviin, surguuliiin, pooştiin, bolniiciin, miliiciin geke metiin kedelmeriçed) nutagiin kedeegiin yyrte kamtaruulagdaka bolno.

3. Kolkooziin yyryyd brigaada dotoroo 3-aas dooşo bişe komuniistanar baibal yrgelziin yiledberiiin brigaada dotoroo namiin gryype emkidkeke ba. kerbee brigaada dotoroo gurbanaas dooşo komuuniistanar baibal namiin emkidkegçediigi tomilko boluo. Negekenç komuniista ygei baisan brigaadada kolkooziin yyryyd bol namiin emkidkegçed bolkiin tula tus brigaada tuskai bekizyylegdesen namiin yyryydiin geşyydiigi tomilon abka bolno.

4. Kolkoozuudiin yyryyd, orlogçonoriin gryype, mederen saişaagçadiin gryypenyyd bol MTS-iin ulas teriin keltesyydiin medelde baika ba tyynii ujalgata zakiraltiigi dyyrgeke zuuraa namiin TK ba TKK-iin janvaariiin 7 nii ederiin togtooloor yndeselke josotoi. Somon toskon dotoroo jabuulagdaka bişe asuudaluud gebel: (zebleliin baiguulalta, san-zasa, namiin surguuli g. m.) edegeer yyryydiin karajaata kolkoozuud ba toskonuudiin dunda rajoonii namiin komiteeduud udaridaka ba zaabarilaka baina, men rajoonii namiin komiteeduud bykii nutagiin yyryyd ba kolkoozuudiin yiledberiiin dergedeki bolko yyryyd MTS-iin karajaata gortig dotoroo biçeseni bykii asuudalda zaabarilaka baina.

5. Ulas teriin keltesyyd bolbol MTS-iin karajaata nutagiin kolkoozuudiin yyryydiigi zonkiloko zaabarilaka, tus yyriin darganariigi selgeke ba tuşaalaasani zailuulka, namiin yyriin tobçoonii sunguuliiin yjede zonkilko, namiin ba komsomooliin yyryydiin darganariigi tataza kural kiike, men kolkoozçonii kural tataza zeblee kiike erketei baika, tiiketei kamtadedegeer yyriin geşyydiigi, MTS-iin karajaata bişe kolkoozuudta rajoonii namiin komiteeduudtai kelelcen ygei kajaza çadaka ygei baina.

6. Yyryydiin dunda zaabari eke kemzeenyydiin enyyn dotoroo kolkoozuudiin yyriin darganariigi tuşaalaas gargaka soliko metiin jabuulga tukai rajoonii namiin komiteedte medeeceke bolno, geke zuura kerbee nyynde arcaldaa garabal tus asuudal bol moziin komiteediin negedeki darga ba ulas teriin seegtoriin naçaalnig kojor kamtaran şiidkene.

7. Kolkooz, namiin yyrte, aimaguudiin MTS-iin karajaata kolkoozuudta aza akuin ulas teriin kampaaninuudiigi engergekeer rajoonii, moziin ba kizaariin emkinyydiin zygees jiresen kedelmeriçed bol ulas teriin keltesiin zaabariaar ba tedenii şugamaar ilgegdeke.

8. Rajoonii MTS-iin karajaata kolkoozuudiin yyryydte, namaas gargaka ba abka batalalgiigi geşyydiin byridkel, kandidaaduudiin ba men tere mete mederen saişaagçad, namiin ujalgata teleesiigi cugluulka jabadaliigi namiin aimagiin komiteedoor engergegdeke, enyynees gadana ulas teriin keltes bol aikomuudta ene keregte ceke tusalamza kyrgeze baika.

9. Ulas teriin keltes ba aikomuudiin kedelmeriiin baricaatai baikiin tula MTS-iin ulas teriin keltesiin ba ton jike sovkoozuudiin naçaalniguudiigi, aikomiin tobçoondo oruulka, MTS-iin ulas teriin seegteryydiin naçaalniguudiigi moziin ba kizaariin komiteediin tobçoondo oruulka. Iime tula aikomuudiin sekritaaruud ba tus MTS-iin ulas teriin keltesyydiin naçaalniguud bol cag yrgelze cugtaa zebçeke ba şiidkeke dyrşeliigi erkilkiigi kysene. Ulas teriin keltesiin ştaadta tuskai ekeneriin kedelmeri jabuulka niuuriigi oruulka josotoi.

10. MTS iin ulas teriin keltes byriiin dergede 1-2 sariin turşada sonin biçeg nom-debter naimaalka kiooska (laareg) emkidkeke.

11. BK(b) N-iin TK-iin temdeglesen togtooliin josoor, MTS-iin ulas teriin keltesyydte 2500 nyydel kinoogi kabaaduulkiigi odoo ziliin aavgusta negende gyicedkeke.

12. SSSR-iin gazar tariaalangiin arkomaadiin ulas teriin zurgaan sovkooziin arkomaaduud bol TK-iin kedee azaliin keltestei kamtaran, MTS-iin ulas teriin keltesiin sovkooziin kedelmeriçediigi agronoomiin beledkeltei bolgokiigi zokiooko (agrospraavoçnig, agronoomiin nomuud, eçeneer surgaka).

MTS-iin ba sovkooziin ulas teriin keltesiin kedeenii baiguulaltiigi şineer baiguulka jabadalda tuiliin jike udka çanartaigi temdegleze TK bol namiin. moziin, aimagiin komiteeduudiigi ujalgalkani, tus emkinyydte tuiliin jike tusalamza yzyylkiigi temdeglene.

BK(b)N-iin Tebiin Komiteed.

1933 onii ijyyni 15-nii eder.

Tesebiin tabanii negen kubi gyicedkegdee edii

Ene ijyyniiln 17-nii ederiin gazar tariaalangiin arkomaadiin tarilgiin kampaaniiin medeegees baicaaza yzekede zarim aimaguudta tarilgiin kurdabçalal dooşoo orozo, ene froonto deere temeceke jabadal sularasani gerçelene. Ijyyniiln 17 nii ederee respyyblik dotoroo kamta 313,992, ga tarigdasan juu 82,9 kubi bolson, ijyyniiin gurbadaki taban ederiin torço dotoroo oroido 5,7 kubi nemegdesen deerees tarilgiin kurdabçaliin buzagai suladasani ilerkei baina.

Manai respyyblik bol ene ederee tarilgiin tesebiin tabanii negen kubiigi juu kamta 65538 ga dutuu dyyrgesen baina şuu. Ene tasaldabarida imagta tarilgiin talaar şiidkekii çanartai aimaguud kabaadaka gebel Bookonii aimag 16,207 ga juu 50%, Deede Ydiin rajoon 17768 juu 25 kubi, Alair 4927 ga juu 13,7 kubi, Kiaagta 9283 ga juu 20 kubi M-Şiber 25,000 ga, ba E-Bulgad 4500 ga tesebee gyicedkee edii baina.

Iime jikeken tasaldabari juunii tukai kelenem gebel? imagta ede aimaguudiin namiin zebleliin emkinyyd ene tasaldabariaas josotoi bolşoviigiin baicaalgaza Mozkomiin ba AKZ-nuudiin keden udaa egesen todorkoi zaabarinuudiigi bejelyylze çadaa ygeigi gerçelene. Niudargaçuud, lamanariin tarilgiin amzattiigi tasalaka ajuulta sedelgenyydiigi cag daruini kokoloko bykii kyçe çadalaa emkidkeze çadabaritaigaar azalkiin orondo karin tedentei ajadasan mete tesebee buzagaigaar tasalaba şuu (Bookon, MŞiber, Kiaagta ba Dee de Yde) odoo bolkodoo ede aimaguud bol ene tasaldabariiigi imagta yrisenii tariaa dutuutai baisan tula, tesebee gyicedkeke berke g.m. oportnuiis şaltag bariza suuna.

Kiaagtiin aimagiin emçiin azaltan ene zilde tarilgiin tesebiig araikan 35,4 kubi dyyrgesen, en geregçe zilde ene ederee tesebiigi 100 kubi dyyrgesen baisaniigi Kiaagtiin aimagiin emkinyyd juugaar enyyni şaltagaalauan gebel, imagta enezilde emçete azatanaa martasanii gerçelekees on doo juu baika belei. Kiaagtiin bolşoviiguud Kizaariin gyicedkeke komiteediin tyryylegçiin orologço nek. Doobriin, respyyblikiin kolkoozçon udaarniguudiin ankadugaar kural deere keleser „Bidene iin emçete azaltanii dunda kedelmeri erkilee ygei gazaruudta, tende niudargaçuud eesediin koroto kedelmeri jabuulna gesenii" martasaniigi gerçelene şuu.

Emçete azaltanii tarilgiin tesebiin ene ederee araikan 45,9 kubi gyicedkesen uçariigi, gagcala ene şaltagaanaas bolson deerees ilerkei azai. Respyyblikiin tesebiin 72,000 ga dotuugiin 40,000 ga juu 56 kubiini emçete azaltani, 28,300 ga juu 37 kubini kolkoozuudiin, 5.000 ga juu 7 kubini sovkoozuudiin baina.

Aimag ba rajoonii namiin ba zebleliin emkinyyd bol tarilgiin tesebiigi 100 kubi bykii seegtornuudta gyicedkeke jabadalda imagta ceke bidenii ujalga geze medeke josotoi, jamarçigi „Objegtiiv" şaltagaan gargaza eesediin tarilgada ketelberi ba zaabari egeze çadaka ygei jabadaliigi kariuucaka joso ygei. Menee ekileze baigaa namiin ceberlelge bol, imagta namiin emkiiin niite deere ba tyynii geşyydiin tus byridee tarilgiin tesebiigi gyicedkeke çadabariigi şalgaza yzeke geze mederen ene froonto deere daiçalan temeceke ujalgatai bidenii ariuukan deede ujalga bolzoi.

N iin g.ƶ.

Tarilgiigi tasalduulza baina

Mukar Şiberiin aimagiin Zagaanii somonii odoo kabariin tarilga bol, tuiliin jike geegdeltei jabana Tus somonii byke tarilgiin teseb dyn—kamta 1625 ga baisan.

Ijyyni negenii medeegeer 1033 ga juu ali 63,5 kubi tarisan baina. Ene somon dotor kamta 12—kolkoozuud bii ede kolkoozuudiin nege zarimni tarilgaa cag bolzortoni amzaltataigaar gyicekesen. Zişeelbel, main 24-de tarilgaa 100 kubi gyicedkegçed: Ş ne azal" g.m. Ton syylde şiregdeze jabasan „Ulaan Odon" geze komuuna, tus komuuniin geegdelii gi usadkakiin tulee „Şine azal" kolkooz byg-ir emkidkebe.

Naidalgata

„Ulaan Aca" aimagiin erkim şagnal abba

Selenge. Zagastain somonii „Ulaan Aca" arteel ene ziliin bolşoviigiin kabariin tarilgiigi cag bolzortoni bolşoviigiin kurdabçalalta zamaar ba çanartaigaar dyyrgeze, paar kakalaka tesebiigi ekilesen deerees aimagiin tarilgiin koonkuursada karagdasan erkim deede şagnal bolko 1500 rek. sain çusata buka abasan baina.

Tus kolkooziin udaarniguud ba bykii kolkoozçon ene amzaltiigi ene ziliin zunii cagiin kedee azaliin kampaaninuudta acaraza azalian ene mete sainaar kedelmerilze baika josotoi. Erkim şagnal abka kereg bol aikabtar jikeken ulas teriin çanartai kereg bolno şuu, tyyniigi bodoto deereni togtookiin tula uradaas ilyyte udaarnig josoor azallaza, odoo tarilgiin pooli deere garasan kedee azaliigi korlogço tarçaa korkoitoi temeceze deede urgaciigi kylieeke josotoi.

N.

Tesebee 50 kubi bolgobo

Tamçiin somonii Erdem „(Selenge), kabariin tarilgiin tesebiigi 140 kubi engeregçe main 25-nii eder gyicedkeze, tyynii koito eder kamta 300 ga paar beledkeke teseb zokioozo batalan abaad kakalaza ekilesen belei. Ene ijyyniin 10-nii ederiin medeegeer 140 ga juu 50% gyicedkebe.

Tiigebeç, kurdabçaliigi sain geziin arga ygei baina. Enyynii şaltagaani bol tarilgiin syyleer zarim brigaadiin gol kedelmeriçeliin Deede-Ydiin koto tariaa naimaatai oçozo nileed olon azalta ederee geesen deerees bolson juma. Tere tula ene alduuga darui zasaka josotoi.

N.

Şalgaltiin komiis noirsozo baina

Kori. Jarbaanii somonii Kygeergiin tasagta 1931 onii kabariin yjede 3 arteeluud togtoson, men tere zundaa 3 arteeluud negeden „Manai Azal" geze jike kyçetei arteel bolon togtoson baina. Tiigeed arteeluud kamtarkadaa byke zeerlee gyiced şalgasan ygei tula odoo bykii zeeriiin kedii medegdeke byridkel şalgalta ygei baina şuu.

Enyynees gadana ene arteeliin maluud jikeer koroson, kulagailaç, çonodoç, medegdel ygeigeer koroson baika juma. Eneni şalgalta ygei tula jiasaniç medegdeke arga ygei şuu. Tere yjedeni tus arteeliin tyryylegçe Çimed Oçoriin gegçe baisan aad Oçoriin bol urilani lama jabasan, odoo eeriin gee samagantaigaa kamtaran kolkooziin zeeriigi daldalan yrize baisaniigi ileren odoo merdelgeze oçood baina.

Men somonii „Ulaan Malçan" ba „Zurgaanii zam" geze komuuna togtosoor şalgagdaa ygei baiiag, uçar iime baikadani, angiiin daisan kolkoozto şurgan oroodeldeb argaar kolkooziin zeeriigi yrize baisani, şalgalta ygei tula medegdeke ygei baina şuu.

Tiime tula ede kolkoozuudiigi şiriin cagaa saitar şalgaza byke zeeriiin yrigdel ba eldeb şaltagaanaar korosonligi todoruulan ileryylke josotoi. Şalgalta ygeigeer kolkooziigi bykezyylen baiguulza çadaka ygei.

Sebkieeken

Tarilgiigi gyicedkemceer paar beledkeke josotoi

Ene ederee, kojordugaar taban ziliin ankadugaar ziliin tarilgiin tesebiigi amzaltataigaar erkileze gyicedkesen aimaguud, MTS uud somonuud ba kolkoozuud olon baina. Ede kolkoozuudiin zorilgo bol, eesediin tarilgada oloson amzaltiigi, imagta paar beledkeliin froonto deere acaraza, jikeken urgaciigi kyleeke ertiin paar beledkeke tukai temeceke baisan azai.

Mozkom ba AKZ-iin paar beledkeke tukai gargasan aikabtar ulas teriin çanartai togtool manai soninii kuudasanaa tunkaglagdasanaas koişo nileed ygei cag bolbo, ene zuura zarim tyryy jabagça MTS ba kolkoozuud paar beledkeke tukai nileed jikeken kedelmeri erkilsen baina.

Tarbagatain ba Selengiin MTS uud tarilgiigi cag bolzortoni gyicedkemceer ertiin paar beledkeke jabadalda şuud oroson, Selengiin aimagiin, Selendyymiin somonii kolkoozuud men tarilgiigi dyyrgemceer paar beledkeliigi ekilesen juma, Tangyydiin somonii (Alair) tarilgiin syyleer paariin beledkelde oroson şuu. E-Bulgadiin aimagiin „Kamtiin suudal" kolkooz ijyyniiin 10-nii ederee 60 ga paar beledkesen, „Kaduur ba Balta" geze arteel 20 ga paar beledkesen baina.

Tiigebeç ertiin paar beledkeke tukai ekilegdesen yyskel bol bykii kolkoozuud, MTS yydeer kalagdaza abtasan ygei jikenki aimagiin kolkoozuud, MTS uud paariin beledkelde şuud oroson ygei ene kampaanida kozomdozo baina.

Deede çanariin paar beledkeke temecel bol-gancakan ed yiledberiiin zorilgotoi bişe. Ene zorilgo imagta ulas teriin çanartai kereg men. Paariigi sainaar cag yrgelze karaza zonkiloko jabadal bol kolkoozuudiin namariin tarilgiigi amzaltataigaar erkilekede jikeken tusatai ba urgaciigi saizaruulka gol zebseg geze medeke keregtei. Ertiin paar beledkeke kereg, bol, tarilgiigi selgeze tarikada aikabtar tusatai bolkoos gadana urgaciigi debzyylkede gol zebseg bolzo eke baina.

Tiike zuura, aimagiin emkinyyd bol ene zorilgiigi saitar medeze baibaç, paar beledkeke jabadalda oportuniis yzel gargaza, ene kampaaniiigi amzaltataigaar erkileke tukai şuud kemzeenyydiigi abana ygei şuu. Iime faagtiigi temdegleke bolbolni Ekired-Bulgadiin aimagiin gazariin keltes kolkoozuudta paar beledkeke tukai jamarçigi teseb gargaza egesen ygei, tus aimagiin kolkoozuud bol paar beledkeke jabadaliigi teseb ygei karankuigaar erkileze baina.

Men gazar tariaalangiin arkomaadiin paar beledkeliin kampaani tukai urida mete opiratiiv zaabari egedeg ygeini, tus arkomaadiin too byridkel erkilegçe keltes enyynii urida kediin ederee paar beledkeliin ekin medee zokiooko aman ujalga egebeç, odoo kyrter medee zokiooson ygei suudagni gaikaltai baina şuu.

BK (b) namiin TK ba SSSR-iin AKZ eesediin togtooldo bykii namiin, zebleliin ba ilangajaa gazar tariaalangiigi erkilegçe emkinyydiigi paar beledkel tukai bykii kyçe çadalaa emkidkeze enyynde ezen bolzo azallakiigi çangadaa ujalgalsan juma. Tiime tula ene cagaa paar beledkeke kampaanida eris kubilalta abça, kurdabçalal ba çanariigi tencyylen jabuulka çukala bolbo. Tarilgiin tesebiigi gyicedkegçe kolkooz ba MTS-nuudiin traagtaruud ba morid ene cagaa paar beledkeke kampaanida zoriuulagdaka josotoi.

Gazar tarilaalangiin arkomaad ba aimag-rajoonii gazariin tasaguud iime oportuniis josonii yzeliigi erkize, untasan noiroos sereze paar beledkeliin kampaanida bolşoviig ketelberi ba zaabari egeseer baika josotoi şuu.

N. S.

Paariin beledkelde gynzegii tasaldabaritai

Selengiin aimagiin jikeken Staalinii neremzete komuuna bol, ene ziliin tarilgiin tesebiigi nam ba gasagiin tabisan bolzoroo amzaltataigaar dyygeze, namiin moziin ba aimagiin zebleliin emkinyydte raaparta ekedee, paariin beledkeliigi ene cagaa ekileze ertiin paar ergeke tesebiigi men cag bolzortoni amzaltataigaar gyicedkeke bide geze ujalga egesen juma.

Tiike zuura tus komuuna bol, paariin beledkelde araikan ene ijyyniin 10-nii ederiin yjede 30 plyygtei ekileed, ertiin paar ergeke tesebiigi kolo dyyrgee edii, jikeken tasaldabaritai baina şuu.

Tere tula, tus komuuniin dergedeki namiin yyr, somonii zeblel ba kolkooziin pravleeninuud nam ba zasagiin emene olon naidalga egesen raaportiigi bodoto deereni bejelyylze, paar beledkeliin tasaldabariigi oiriin ederee usadkaza raaportalka josotoi.

N.

Namiin ceberlelge

Namiin ceberlelgede zoriuulza kedee biçegçed yge kelene

Koriiin aimag, Jirbaanii somon

Namiin geşyyn Çimed Oçoriin gegçe namiin yyriin tomilolgoor 1932 onii dekaabri 1-ees Keerkiin nutagiin „Manai azal“ geze kolkooziin maliin brigaadada bekileg desen jum. Ene ziliin maartiin nege kyrtele bujuu gurban sariin torşodo, kedeleed baika zuurani 8 buruunuud ykesen baiba.

Nerlegdegçe Oçoriin gegçe men somonii unşalgiin geriigi daagça baikadaa jamarç kedelmeri jabuulaagyi, sojoliin dobtolgoçodiin idebkitediigi unşalgiin geriigi toiruulka oroldolgo gargaagyi eeree bytekede naidaad suuzai.

Oçoriin bol menee iigeze tasaldaltai ketelberilebyy gekede, tiime bişe juma. 1931 ondo eeriingee kolkooziin tyryy baikadaa 2 mişoog kuriganii nooso daldalan niuuza kudaldaad barigdasan, tyynii ekener Dolgorzab Erdeniiin gegçiin 32 onii syyl yjede tere kolkooziin zeeriees keden eldegdesen kem, zoloo kazaaruudiigi ba 13 konini arisa kulgailsan jabadal Oçoriindo medegden ygei bolson kereg bişebze.

Oçoriin ene jabuulga, namiin daalgasan kedelmeride bodotoi oportuniis josoor kandasan byken miin bişe, tyynii lama jabasanii yner jikeken baisanaas garana. Namiin zergede şurgasan lamiin yneree tabiaa ygei uridiin lama Oçoriiniigi namiin ceberlelgeer namaas keeltei baina.

Kecete balta.

Deede - Yde koto

Kleebstroi deere modonii darkanda Baldanii Alieksei geze namiin geşyyn kedelmerilne.

Namiin geşyyn kyn aadla namiin ba yiledberiçediin ebleliin cuglaanda jabakaç ygei, ulas teriin gegeerelee deeşelyylkiigi orol dodogç ygei, şine latiin ysegte surakiigi kereglekeç ygei baidag.

Iime baigaad namiin telee jaaza temeceze bolko belei. Namiin ceberlelgiin komiiş Baldaniigi narilan karaza yzekebze.

Şyymzelegçe.

Socialiis mal azal

Negeç tel koroon ygei sainaar tezeeke

(Manai tuskai biçegçees)

Aga. Aduun—Çuluunii Kuşuunii byke kolkoozuudiin ba emçiin azaltan bol odoo zilde tel abalgiigi jamar zergeer engergeze baisaniigi temdeglebel: tus Kuşuunii bykii kolkoozuud odoo zilde 294-gyyd, 785-ynieed, 35-temeed, 2449-konid, 404-jamaad, oroi kamta 3968 tolgoi maluudiigi teryylke baisanaa ijyyni 5—nii medeegeer karaad yzebel: 186-gyyd, 584-ynieed, 30-tolgoi temeed, 2326-konid ba 365- jamaad, oroi kamta 3491 tolgoi maluud tellesen baina. Enyynees—72 tolgoi tel dutuu garasan ba 70—tolgoi tel ykeze, oroi kamta garsan teliin 4,6—kubini korozo byke tesebiin 87,8—kubi dyyrgesen şuu.

Emçiin azaltadiin tel abalgiigi karabal: 295—tolgoi gyyd, 503—ynieed, 34—temeed, 598—konid ba 204—tolgoi jamaad, oroi kamta 1584 tolgoi maluudiigi teryylke tesebtei aad, men ijyyniiin 5-nii medeegeer bol: 121—gyyd, 407—ynieed, 33 temeed, 407 tolgoi konid, 170 jamaad, dyn kamta 4649-tol goi maluudiigi teryylze, enyyn dotoroos 19—tolgoi tel dutuu garasan ba 33—tolgoi ykeze, 4,48—kubi korozo tesebee 73, 10—kubi gyicedkesen bainai.

Byke kuşuunii tel abalgiin tesebiin 83,55 kubi gyicedkegdeed baina, men byke garasan teliin 4,17—kubi eldeb şaltagaanaar koroson azai. Tus kuşuunii byke azalçadiin zorilgo bol, enyynees koişo negeç tel ykyylen ygei abkiigi daiçalkii josoor oroko keregtei.

S. Ganzuuriin

Kariuucalga ygeigees malaa ykyylze baina

Aga, Şynesteide—Boorzoos nyyze jiresen Dorziin neremzete jikeken kyçetei arteel bol, socialiis mal azaliigi eskeberilke jabadalda tuiliin zigşyyriteigeer kandaza baina gebel, odoo ziliin tel abalgiigi kaişa keregeer baisanaas feermiin ynieedees garasan nirai tugaluudiigi ykyylsen baina.

Ene tugalnuudiin iime oloor ykesen şaltagaani bol, karuul muutai, daaza baisan kolkoozçodiin zigşyyriteigeer kandasanaas olonkini şişeed ykedeg ba jere muu baidaltaigaas ykeze baikadani somonii zebleliin ba kolkooziin pravleeniiin zygees jamarç kemze abka ygei, maliin argaçaniiç asaraka ygei tuiliin oportuniisaar kandaza baidag şuu.

Enyyniigi baicaaba', tus somonii zeblel ba pravleeniiin geşyyd bol, nam zasagiin gargasan, socialiis mal azaliigi eskeberileke tukai togtooliigi bejelyylkiin orondo, karin zigşyyriteigeer kazagairuulza baina gekede negeç alduu baika ygei. Darui cagaa kuuliiin kemzee abka josotoi.

Ynenii gabçagai Somoço-Mergen

Delekeidekinii ekonoomikiin konfereence deer

Faşiistanuudiin eeeçteirelge ekonoomikiin konfereencede şilzen oroвo

Gygenbeergiin soveedto esereyy memoraandym

Loondon, 20 (T). Germaaniiin azakuin miniister Gygenbeerg bol delekeidekinii ekonoomikiin konfireencede germaaniiin teleelegçediin zygees Memoraandym egeze tyyn dotoroo dooro dursagdasan erilte kiibe, gebel:

1) Germaani ulasta, tyynii Aafrikiin kolooninuud bucaagdaka josotoi.

2) SSSR ba Zyyn Evroopiin gazar oron deere cog zali tegelder „Germaaniiin jasatan“ bol „aguu jike ba enke amagalan“ byteemzenyydiigi yiledkiini teleede, tus nutaguudiigi koloonizuulgiin gulamta bolgoko josotoi. Memoraandyn dotoroo keie keni: „Germaani ulas bol Giitleriin, zasagiin gazarta jirsenees koişo baruun taliin bolbosoroltoi esergyyceke bodolgiigi barimtalan jabana“.

„Kyn terelkitenii kemzeenees dooguur centei“ komuniis -jevreinyydiin yiledeze bykii jabuulganuudiin ajuul tuşaa jerenkii keldeg ygenyydiigi dakin dabtasanii syyleer Memerandyymiin batalkani: „gancal Germaaniigi boskoon telzyylke keregte byke delekeidekinees tusalaa bol bykedelekin deere kegzeltiin yje bucan tekereze jirene. Enyyniigi gyiceekiin tula kojorkon alkamla keregtei—negeni Germaanida aafrikiin kolooninuu bucaaka, kojordokini—„zai zabsartai oron delekei ygei“ Germaani ulasta gazar usa egteze, tyynii „cog zali tegelder jasatanii“ aguu jike gyicedkelnyydiigi amzakiini tula koloonizuulga jabuulkiin arga olgoko josotoi. Ene kojoriigi yiledebel yri zeelinyy[…] b ika kegzekiin ar[…] ulasta olgogdono.

Caaşaa Memorand[…] kelegdeseni: „Bidene[…] byteesenees jadarna […] leciingee baalaltaar […] jaranamdi. Dain cere[…] nuud ba dotodiin san[…] Rossiin ba Zyyn Evr[…] jike daida gazaraas e[…] Ene sandargaliin yze[…] neeç kyrter delgeren […] Bideuii ujalga bol ty[…]ke kereg men baina“.

„Praavdiin“ korespondeentede Litviinoviin kelesen yge

Meneederiin soninuudta tunkaglagdaka, nojon Gygenbeergiin Memoraandym tuşaa, jamar sanaltai baisiini, delekeidekinii ekonoomikiin konfireence deere suugaa soveediin teleelegçediigi erkilegçe Litviinovto „Praavdiin“ korespondeentiin kandaza asuukada iigeze kelebe:

„Bi eeree tus Memorandymiigi karaaç ygeib, unşaaç ygeib, teryyn tukai gancakan keblel sonindo garsaarni medeneb. Zygeer, syyliin yje caguudta Germaaniiin zasagta deterkii bujuu; zarimdaa tere zasagta ceke kabaatai niuuruudiin zygees ali olon ulasuudiin zon niitede bisalgaliin ba ukaa teerisenii temdeg geze şinzelegdemeer aadla şinzelegdedeg ygei sanaaçalganuudiigi negente busa gargaza tik delekeigi „arşaanlakaar“ zabdasan juma.

Ene sanaaçalganuudta Germaaniiin zasag men tiimeer kandaad enyyniigi jike juman geze bodozo sanaagaa bitegei zobogtoi geze tus (Germaaniiin) zasagaar oficaal josoor manda duridkasan baina. Bidener ene duridkalda odoo boltor naidan itegeze jabasan bolboç, tus sanaaçalgalganuud ba Germaaniiin zasagiigi eeriini kabaaduulza bolomoor tyynii majaguudtai Germaaniiin zasagaas temeceze çadaka ygei bujuu temeceke dura ygei baidag faagtada tukai zokimzotoi baicaalta kiiseer baigaa samdi.

Konfereence deere ton nocotoi çanga probleemenyydiigi zebşen kelceke jabadalaar tokiooldoson buzagai atmosfeeriigi (agaariigi) nomgodkon zaisuulkiin bujuu nege biçiikan cengeliiu ami orokiin samaaral keregtei baiza, Memoraandymiin aavtaruud tere samaaraliigi konfireencede olguulkaar sanasan baiza madad. Gebeç, bi bol tus memoraandymiin aavtoruud kadaa minii ene konfereence deere soveed sozuuziin iimportiin çadabari ba tere çadabariiigi kereglee bol olon ulasuudta tokiooldoo[…] baisan kriizis nileedgyi zeeleryylegdeze bolko tukai kelseniigi ynekeer akaraza nocotoigoor kandabuu geze baga zerge naidakaar belen bainam. Kerbee Memoraandymiin aavtoruud eeriingee patriotiizmiin erkeer minii kelesen iimportiin arga zabnuudiigi dyyren kereglekiin monopoolito“ mandaadiigi tus konfereencees abkiigi duralabalni bi tediigi balaiç muuçalka duram ygei. Kerbee tere aa[…]veed josondo dura y[…]niigi usadkaka sanaaç[…] bolni tedeniigi ganca[…]kaas bişe arga ygei. […]veed joson baigaa y[…] iimportiin arganuudç […] manai ulas bişe ulas[…] ekonoomikiin moraaz[…]raliin) baidalda orçoo[…]giin ergiyy sanaluudi[…] bygede niitiin ineede[…]ka saambze geze oilg[…]ni budanguiran teeris[…]lkaas bişe juun baika[…]

Minii kiisen temdegl[…] moraandymiin soveed […] kandasan kubinuudta […]

Aimagiin soninund bol kolkoozçon-udaarniguudiin kizaariin kuraliin beledkeliigi oroilko josotoi

Aimagiin brigaadiin kaniin soninuudta neemel biçeg

Ijyyliiin negende Erkyy kotodo Kizaariin kolkoozçon udaarniguudiin kojordugaar kural bolkoor zarlagdaba. Kuraliin zebleke zyilyyd bol: kabariin tarilgiin dyngiigi byridkeke, zunii cagiin kedee azaliin kampaaniiin (paar kakalga ba tariaanii bog ebese tyylge) tariaa kuriaalgada beledkeke ba engergeke tukai.

Kabariin tarilgiin ekilkees urida engergegdesen Kizaariin kolkoozçon udaarniguudiin anka dugaar kural bolbol kabariin tarilgiin amzalta tuilaka. urgaciigi deeşelyylke, kolkoozuudiigi bolşoviigiin bolgoko ba kolkoozçodiigi çanga çadaltai bolgokiln telee temeceke temecelde kolkoozçodiigi daiçalan elsyylke keregte imagta çukala udka çanartai baisan.

Kizaariin ankadugaar kuraliin teleelegçed bol nutagtaa bucakadaa kolkooz dotoroo bolşoviig josonii zarçamtai bolgokiin ba, azalaas zugadagçad bolon socialiis olon niitiin zeeri kulagailagçadtai eris çangaar temecekiin yyskelçed bolon kedelsen.

Kuralda baigçadiin yyskeleer kolkooziin pooli deere socialiis meriicee jabuulagdasan, enyynii ecesee Balaaktiin ba Kilogo Kuacain rajoonuud kabariin tarilgiigi dyyrgeed baina. Kizaar dotorki keden zuun kolkoozuud bol kabariin tarilgiin tesebiigi tyynçelen byteemzetei gyicedkebe, geke zuuraa tarilgiin uridaki eldyyriiin ba tarilgiin çanariini engeregçe ziliinkiees nelieed deeşe sain baina şuu.

Urida jabaza baisan kolkoozuud ba rajoonuudiin nileed jike amzalta baisan bolboç kizaar dotoroo tarilga jabuulza baisan bygediin teempe bol nileed kangalta ygei. Ijyyniiin 5-nii ederee Kizaariin tesebiin araikan 54,4 kubi tarigdazai, Kizaar bol kabariin tarilgiin teempede kolo geegdeze jabana, ene koişo tataka jabadal bol keniiç medeseer negende urgaca muuduulka ba kojorto enyynees koişodoo jabuulagdaka enyynees dutuu ygei çukala udkatai kedee azaliin kampaaninuudiigi koişo tataka bolno, paar kakalga tariaanii bog ebesenii tyylge ebese kuriaalga ba tariaa kuriaalgiin beledkelyyd bolno.

Menee, Kizaariin kolkoozçon udaarniguudiin kuralda beledkeke zuuraa kabariin tarilgiigi tyrgeneer gyicedkeke ba tarilgaa dyyrgesen kolkooz paar beledkelde orko tukai gol çukala sanalaa tabika keregtei geze toolonomdi.

Namiin kizkom bol kolkoozçon udaarniguudiin kuralda eesediingee teleelegçediigi ilgeke erkiigi tarilgaa dyyrgesen ba paar kakalka tesebee 50% dooşo bişe gyicedkesen kolkoozto egtene geze zaasan baina.

Menee yjede gol zyil bol tarilgiin çanariigi şalgan yzeke asuudal bolno. Ijyyli negen boltor geke juu tus kural boltor byke tarilganuud bol bog ebesenees ceberlegdesen baika josotoi geke zuuraa ene kedelmeri bol bolboson tariaanii bultaiza gartar byteeke keregtei.

Kuralda beledkekedee Kizaariin ankadugaar kural deere ba tyynçelen kuraliin syylde batalsan socialiis doogovoriigi şalgan yzeke jabadalda gol çukala sanal bodoloo tabiza tesebee gancakan toogiin talaar bişe çanariin talaar gyicedkeseniigi şalgan yzeke keregtei.

Aimagiin soninuud olonoor keblegdedeg ba kanin sonin kolkooz, brigaadiin sonin biçegyyd ba byke ked. kedee biçegçed bol meriiceze baisan rajoon, kolkooz brigaada koorondiin karilcan şalgalcaka jabadaliigi emkidkegçed bolko josotoi. Ene karilcan şalgalcaka jabadal bol koino kozomdozo jabasan kolkoozuudta tarilgiigi tyrgen dyyrgeke ba gazar eldeke jabadalda kaişa kereg kandasan muugaar kedelegçed igi ileryylke jabadalda zoriuulagdaka josotoi.

Kizaariin kolkoozçon udaarniguudiin kojordugaar kuralda beledkeke yje dotoroo sonin biçegyyd bol socialiis tariaan azaliin erkim baatarliguudiigi karuulka jabadaliigi çangadkaka josotoi, kolkooziin yiledberiiin udaarniguud tukai ton jikeer tolilko ba udaarniguud bol kolkooz, brigaada pooli deere kerzerge kedelmerilze bainab, yldegçe kolkoozçodoo eesediingee koinoos daguulza jabanab, kolkoozçon udaarniguudiin Kizaariin ankadugaar kuraliin ba rajoonii kuraluudiin teleelegçed udaarniguud bol byke kolbootiin ba kizaariin kuraluudaas kandasan biçegyydiigi bodoto deere ker zerge bejelyylen gyicedkeze baisan tukai eesediingee soninii dugaar bykende ergeneer tolilzo baika josotoi.

Sonin biçegyyd bol kolkoozçon udaarniguudtai ton nigta baricaatai bolzo tedentei kedelmerilke udaarniguudiigi şilen olko, kuraliin teleelegçed udaarniguud bol zunii cagiin kedelmerinyydte (paar) ebese tyylge, tariaa kuriaalgada beledkeke) beledkeke ba jabuulka tukai juu kiize baisan tukai cag yrgelzedee tolilko josotoi.

Kolkoozçon udaarniguudiin kojordugaar kuralda beledkeke jabadal bol tus kuralda eesediingee teleelegçediigi ilgekiin erke olko ba nek. Staalinda ilgeke raaportada garaa tabilcakiin telee meriicee kiikiin şine dolginiigi kedelgeke josotoi.

Bide bol byke kizaariin sonin biçegyyd, byke kolkoozçon udaarniguudiigi kabariin tarilgiin froonto deere bolşoviig josonii ilaltataigaar kolkoozçon udaarniguudiin kuralda jirekiigi uriaalanamdi.

BK(b) Namiin Kizkomiin kebleliin keltes Dyceenkov

„Zyyn Sibiiri Praavdiin“ redaagca

„Zaa Koligtivizaaciin Gobeerniik redaagca Lagunoov

„Zyyn Sibiiriin komsomool redaagca Leviit

ZEBLELTE ULAS DOT[…]

Deede-Ydiin socialiis koto baig[…] projeegte dyyrebe

Moskvaa, 19 (T). Barilga tekeeielgiin Gibrogoor geze treste bol Deede—Yde koto şadar 50 mingan kynii şine koto tekeeren baiguulkiin ecesiin tesebiigi batalba. Ene kotodo jikenkidee remzavocdiin kedelmeriçed ba temer zamiin Baigaliin emeneki salbariiin kedelmeriçed suurizaka baina.

Tus kotodo olon dabkar geryyd gurban teatr, konceertiin zaaltai gurban kinoo—konserbatoori, nomiin sanguud, kojor myzei, mekaanigzasan ugaaliin orontoi ceber usanii ba burtagiin sorgonuudtai baani metediigi tekeerekeer karaalagdaba gene. Men basa olon klyybyyd, surguulinuud kykediin ceceg ligyyd jaaslinuud, stoloovonuud tekeeregdekeer karaal[…]kii şine koto bol nogo[…] byrkeegdesen baikiin g[…]gligyyd, skveeryyd tari[…]nuud baika josotoi. Tu[…] dotor sojol ba amara[…] paarkanuud, bataanikii[…] giiin cecegligyyd togt[…]

Tyynii gadana, Selen[…] şadar 70 meeter ender[…]re kuuçan Ddede—Yde[…] liis Deede—Yde kojorii[…] aguu tomokon sojol ba[…] paarka tekeeregdeke g[…] juuma. Menee zil doto[…] cecegligyyd, stoloovonu[…] byydtei 30 kojordabkar[…]rt baişanguud ba bişe […] nuud ekilegdene.

„Tabanziliin tegeskekii ziliin“ uris[…] gurbadugaar tiraaza

Moskvaa. 19 (T) SSSR iin mengen sangiin aradiin komisaarnariin togtooloor Kaarikov koto deere ijyyliiin kojoriin eder tesebte tabanziliin tegeskekii zilde garsan urislamziliin gurbadaki tiraaz (naadan) bolno. Ene tiraazda gurba gurba minganii 64 şyy[…] nege minganii 3`0 şy[…] taban zuunii 640 şyber[…] jor zuunii 16 mingan ş[…] zuunii 36690 şyyberi k[…] 000 tekerigiin 54714 ş[…] kabaadana.

Fraanciin şine elçen said

Moskvaa, 17 (T). Kreemliiin jike ordon dotor SSSR iin TGK iin tyryylegçe nek. Kaliinin bol Francuuziin respyyblkiin tusagaar teleelegçe elçen said Şaarli Alifaan gegçiigi uulzuulza, tereni eeriingee naidalgiin biçegiigi Kalii[…]be. Ygenyydiin andalda[…] sanii eceste elçen said […] elçenii jaamanda suuka[…] riçediigi dundan acarba[…] don dotor aydeence bol[…]

Redaagtor: S. Şiraboon.

Издательства „Бурправда“ и „Унэн“ Бурлит 3[…]